

सुक्ति-सुधा

जून मासिस तिमो अगाडि भुक्ति, उसको अगाडि तिमी पनि भुक्ति।
- शेखसादी

सम्पादकीय

पानीमाथिको ओभानो

सर्वोच्च अदालतका प्रधानन्यायाधीश चोलेन्द्र शंशेर जवारको राजिनामा माग गर्दै नेपाल वार एशोशिएसन आन्दोलनमा उत्रेको छ। सर्वोच्चका न्यायाधीशहरूले प्रधानन्यायाधीश राणाको राजिनामाको माग गर्दै इजलास बाहिष्कार गरेका छन्। न्यायाधीशहरूको आन्दोलनलाई नेपाल वार एशोशिएसन लगायत नागरिक समाजले समर्थन जनाएका छन्। अदालतमा देखिएका तमाम बिक्रिति र विसंगतिलाई प्रधानन्यायाधीश राणाले जन्माएको र हुक्काएको दोष थोपारिएको छ। मन नपर्नेको श्वास गन्हाउँछ भने जस्तै अरु न्यायाधीश ईमान्दार, सक्षम, निष्पक्ष र न्यायिक मन भएका जस्तो रुपमा देखाउन खोजिएको छावकिल साहै इमानदारीपूर्वक न्यायका पक्षपाती भएको देखाउने प्रयास भएको छ। पूर्वाष्ट्रपति डा. रामवरण यादवले न्यायालयमा देखिएको समस्या समाधान गर्न नसकेको भन्दै सरकारको आलोचना गरेका छन्।

पूर्वाष्ट्रपति यादवले न्यायालय विवादमा फसेको बेला प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवा बेलायत भ्रमणमा निस्किएर राष्ट्रकै बेइज्जत गरेको टिप्पणी समेत गरे। आफू पदमा रहँदा संविधानविपरीत चलन खोजेको आरोप खेपेकाहरूले शुद्धताको गफ दिने अवस्था आएको छ। 'विपी विचार, नीति र व्यवहार' नामक पुस्तकको आइतवार काठमाडौंमा विमोचन गर्दै न्यायका प्रतिष्ठित व्यक्तिहरू, कानुनविद्हरूसँग सल्लाह गरेर न्यायालयमा देखिएको समस्या समाधान गर्नु पर्दैन? भनेर सरकारलाई प्रश्न गरे।

कानुन मन्त्री यो समस्या समाधान गर्न सक्दैनन् भन्दै पूर्व राष्ट्रपति यादवले न्यायालय बेहाल अवस्थामा रहेका बेला प्रधानमन्त्री देउवाले बेलायत भ्रमण गरेर नेपालको शिर निहुँच्याएको आरोप लगाएका छन्। उनले सारा न्यायाधीशहरू, नेपाल वार, कानुनविद्हरू एक ठाउँमा रहेका बेला पनि राजिनामा दिन भनेर प्रधानन्यायाधीश चोलेन्द्रशमशेर जबराले कसको आडमा भनेको भनेर सरकार र राजनीतिक दलहरूमाथि प्रश्न गरे। उनले भने, 'न्यायालयमा सारा न्यायाधीशहरू, बुद्धिजीवीहरू एकातिर छन्।'

संविधानविद्हरू, कानुनविद्हरू एकातिर छन्। यस्तो अवस्थामा प्रधानन्यायाधीश भन्छन् कि म छोडिन। केही नभएपनि एकलै बेच्चमा बस्छन्। कसको तागतमा? सरकारले न्यायका प्रतिष्ठित व्यक्तिहरू, कानुनविद्हरूसँग सल्लाह गरेर ती समस्यालाई हल गर्नुपर्छ। पूर्वाष्ट्रपति यादवले राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीको भूमिकाप्रति असनुष्टि जनाए। संविधानमा नभएको संसद भंग गर्ने तत्कालीन प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीको निर्णयमा राष्ट्रपति भण्डारीले साथ दिएकोमा असनुष्टि व्यक्त गरे। आफुमात्र ईमान्दार देख्ने रोगबाट मुक्त नभएकोले पार्टीमा विवाददेखियादले संविधानको कार्यान्वयन गर्न दलहरू गम्भीर नभएकोमा चिन्ता व्यक्त गरेका छन्। जुन कुरा उनको पालामा कति चलखेल भएको थियो भने खुल्दै जान थालेको छ।

तपाईंको आज

ग्रेष	: शत्रुको भय	तुला	: आर्थिक समस्या
तृष्ण	: सहयोग मिलेछ	तृष्णिक	: शारीरिक भासेला
मिथुन	: सत्कार मिलेछ	धनु	: व्यापारमा लाभ
कर्फ्ट	: मानसिक तनाब	मकर	: सम्मान मिलेछ
सिंह	: मन बच्चल	कर्म	: कार्यमा सफलता
कञ्जा	: भक्तेला बद्ने	गीज	: अप्रत्यासित लाभ

हरिसिंदु भविश्यताणी केन्द्र
पोखरा-१६, जोगिमणीमार्ग, मोबाइल: ९८५६०२०५८६
चिना, टिप, हस्तरेखा, आखत, माटो हैरनका लागि सम्झनुहोस्।

आलुमा आत्मनिर्भर बनाउने प्रयास

पोखरापत्र संचाददाता

तन्है, १४ कार्तिक

गाउँपालिकालाई आलुमा आत्मनिर्भर बनाउने प्रयास थालिएको छ। त्यसका लागि गाउँपालिकाले कृषकलाई बीउ वितरण सुरु गरेको छ। निर्वाहमुखी खेती गर्दै आइरहेका कृषकलाई व्यावसायिक बनाउँदै गाउँपालिकालाई आलुमा आत्मनिर्भर गराउन कृषकलाई बीउ वितरण थालिएको हो।

गाउँपालिकाले दस हजार किलो आलुको बीउ खरिद गरी कृषक, सहकारी, समूहलाई अनुदानमा वितरण थालेको अध्यक्ष थापाले जानकारी दिनुभयो। उहाँका अनुसार ५० प्रतिशत अनुदानमा आलुको बीउ वितरण गरिएको छ।

गाउँपालिकाले प्रतिकिलो ८५ का दस्ते आलुको बीउ खरिद गरी कृषकलाई व्याज, तोरी लगायतका बीउ पनि कृषकलाई वितरणको तयारी गरेको छ। "समग्र कृषकलाई प्राथमिकतामा राखेका छौं, निर्वाहमुखी खेती गर्नेलाई कृषकको जीवनस्तर उकास्ने प्रयासमा छौं", अध्यक्ष थापाले भनुभयो। हिउँदमा चकलाबन्दी खेतीका लाभिग्य प्याजको बीउ वितरण गरिनेछ।

गरिनेछ। "कृषकले निर्वाहमुखी रुपमा आलु खेती गर्दै आइरहेका छन्, त्यसलाई व्यावसायिक बनाउँदै गाउँपालिकालाई आलुमा आत्मनिर्भर बनाउने सोच लिएका छौं," उहाँले भनुभयो, "सबै वडाका कृषकलाई प्राथमिकताका आधारमा बीउ वितरण गर्नेलाई।"

गाउँपालिकाले गत वर्ष पनि आलुको बीउ वितरण गरेको थियो। त्यसबेला ढिला खरिद गर्दै मूल्य महाँगो परेको थियो। अहिले बेलामा खरिद गरेकाले सुलभ मूल्यमा बीउ पाइएको थापाले वितरण गर्नुभयो। गाउँपालिकाले गत वर्ष पनि आलुको बीउ वितरण गरेको छ।

गाउँपालिकाले प्रतिकिलो ८५ का दस्ते आलुको बीउ खरिद गरी कृषकलाई व्याज, तोरी लगायतका बीउ पनि कृषकलाई वितरणको तयारी गरेको छ। "समग्र कृषकलाई प्राथमिकतामा राखेका छौं, निर्वाहमुखी खेती गर्नेलाई कृषकको जीवनस्तर उकास्ने प्रयासमा छौं", अध्यक्ष थापाले भनुभयो।

पोखरापत्र संचाददाता

म्यादी, १४ कार्तिक

उत्तरी म्यादीको अन्पूर्ण गाउँपालिका-३ दाना क्षेत्रको अन्पूर्ण चक्रीय पदमार्गमा पर्ने अत्यन्त आकर्षकथल रुपसे भरनामा रमाउन आउने आन्तरिक पर्यटकका कारण भरनाको रैनक बढ्दै गएको छ।

बे नी- जो मसो म- को रला सडकखण्ड (कालीगण्डकीकरिङ्ग) अन्तर्गत पर्ने रुपसे भरनामा रमाउन देशका विभिन्न जिल्लालाई एका अन्तरिक पर्यटकका कारण भरनामा भीड बढ्दो हो।

मुस्ताड भ्रमणमा आउने आन्तरिक पर्यटकका रुपसे भरना र अन्धगल्ली उच्च पर्यटकीय सम्भावना भए पनि यसबाट स्थानीयवासीले उचित लाभ लिन भने सकिएको छैन।

पूर्वाधार निर्माणसँगै चिटिकक एकातिक खिचाउने र टिक्टक बनाउने गरेका छैन।

पूर्वाधार निर्माणसँगै चिटिकक एकातिक खिचाउने र टिक्टक बनाउने गरेका छैन। गाउँपालिकाले गत वर्ष पनि आलुको बीउ वितरण गरेको थियो। त्यसबेला ढिला खरिद गर्दै मूल्य महाँगो परेको थियो। अहिले बेलामा खरिद गरेकाले सुलभ मूल्यमा बीउ पाइएको थापाले वितरण गर्नुभयो। गाउँपालिकाले गत वर्ष पनि आलुको बीउ वितरण गरेको छ।

पूर्वाधार निर्माणसँगै चिटिकक एकातिक खिचाउने र टिक्टक बनाउने गरेका छैन। गाउँपालिकाले गत वर्ष पनि आलुको बीउ वितरण गरेको छ।

कृषक न्यौपाने

दमौली, १४ कार्तिक

तनहुँको बन्दीपुर गाउँपालिकाले पूर्वाधार निर्माणलाई जोड दिएको छ।

स्थानीय तहमा जनप्रतिनिधि आएपाई गाउँपालिकाले वडा र स्वास्थ्य कार्यालयका भवन निर्माणलाई तीव्रता दिएको हो।

जनप्रतिनिधि निर्वाचित भएर आएपाई तीव्रता भवन निर्माण गर्न सकिएका छैनौं, गाउँपालिकाकै निर्जिक रेकोडो एक पुरानो भवनमा वडा रोजाइमा रुपसे भरना पर्ने गरेको छ। गत वर्ष आएको भीषण बाढी र पहिराले रुपसे भरना समय बिताउने गरेको छैन।

बन्दीपुर गाउँपालिका-१

को वडा कार्यालय भवन केही

समय अगाडि मात्रै सम्पन्न भएको हो। रुपसे एक करोडको लागि जान आन्दोलनलाई अन्धगल्ली उच्च पर्यटकीय सम्भावना भएर आएको भीषण बाढी र पहिराले रुपसे भरना समय बिताउने गरेको छैन।

गाउँपालिकाले वडा कार्यालय भवन निर्माणसँगै

पर्ने बाटो कालोपत्रसम्म गर्ने थालेको छैन। सोही बमोजिम वडा नं १ को कार्यालयसम्म पुराने बाटो कालोपत्रका लागि प्राप्तै रुपसे भरना समय बिताउने गरेको छैन। वडा नं २ को भवनको केही दिनअघि उद्घाटन भइसकेको छैन।

वडा नं ३ को कार्यालयसम्म भवन निर्माण गर्ने बाटो कालोपत्रक

ठाडाखानीको आयस्रोत आलु र भेडापालन

पोखरापत्र संचाददाता

गलेश्वर, १४ कार्तिक

खनिज र बनस्पतिका प्रोत्सहित रहेको रुगुडाङ्गा गाउँपालिका-६ को ठाडाखानीमा ती स्रोतको सुधुपर्योग हुन नसकेपछि स्थानीयवासीले कृषि र पशुपालनलाई नै आयस्रोतको माध्यम बनाएका छन्।

तामाखानी र जडिबुटीको प्रशस्तै सम्भावना रहेको ठाडाखानीमा खानी उत्खनन र जडीबुटी सङ्कलनको अनुमति नहुँदा आम्दानीका लागि स्थानीयवासीले कृषितर्फ आलुखेती र पशुपालनलाई भेडापालन गरेर जीविका चलाइरहेका हुन्।

छन्त्याल र दलित समुदायका गरी ९० घरधुरीको बसोबास रहेको ठाडाखानीमा ३७ घरपरिवारले व्यावसायिक भेडापालन गरेको

मालिका भेडापालन सम्हका नरेश छन्त्यालले बताउनुभयो। गाउँमा हाल दुई हजार १०० भेडा रहेका छन्। एक जनाले १५ देखि १०० सम्म भेडा पालेका छन्त्यालले बताउनुभयो।

उहाँका अनुसार गाउँबाट वर्षमा तीन सय भन्दा बढी भेडा बिक्री हुने गरेको छ।

एउटा भेडालाई ५ रु दश देखि २३ हजारसम्म बिक्री गर्न सकिने छन्त्यालले बताउनुभयो।

उहाँका अनुसार भेडा बिक्री गरेर ठाडाखानीमा वार्षिक रु ८० तीस लाख भन्दा बढी भित्रिने गरेको छ।

उच्च पहाडी क्षेत्रमा अवस्थित ठाडाखानीको नजिकै प्रशस्त जडाल रहेकाले भेडाका गरेर मन्यगे आम्दानी गर्दै आएका छन्।

चिसो हावापानीमा हुर्कीएका भेडाको मासु स्वादिलो र छन्त्यालका अनुसार आलु बिक्री

स्वथ्यकर हुने भएकाले ग्राहक गाउँमा पुने गरेका छन्। स्पादी र पर्वतका विभिन्न ठाउँबाट बलि चढाउन भेडा किन सर्वसाधारण ठाडाखानी पुछ्न। बिम, दरवाड र पाखापानीको सिमानामा पर्ने धार्मिकस्थल मालीकामा बलि चढाउनेले समेत ठाडाखानीबाटे भेडाको साँड किन्ने गरेको छ।

उतीहरूले घरको खोरामा भेडा पाल्ने गरेका छन्। धैर्यजसो ठाउँमा जडालमै भेडाको गोठ राख्ने चलन छ। छोराछोरी पढाउन र घरखर्च चलाउनका लागि भेडापालन सहयोगी बनेको स्थानीय टेकजीत छन्त्यालले बताउनुभयो। आन्तरिक तथा बाह्य परजीवी विरुद्धको औषधि, धाँस, ऊन काट्ने कैची, खोर व्यवस्थापन, डिपिड टडकी र तालीमको आवश्यकता रहेको उहाँले बताउनुभयो।

गेरेर यहाँका बासिन्दाले वार्षिक रु ८० दुई कोटो भन्दा बढी आम्दानी गर्दै आएका छन्। पूर्वतर्फ फर्केको भिरालो जिमिनमा हुँदै र बर्खे गरी दुई सिजनमा आलु लगाउने गरिएको किसान छन्त्यालले जानकारी दिनुभयो। उहाँका अनुसार यहाँको ४५ हेक्टर भन्दा बढी जिमिनमा व्यावसायिक आलुखेती हुने गरेको छ।

किसानमा व्यावसायिक ज्ञान, सीप तथा प्रविधिमा पहुँच नहुँदा भेडापालन र आलुखेती व्यवस्थित बन भने नसकेको स्थानीय बासिन्दा खेमबहादुर विकले बताउनुभयो। आन्तरिक तथा बाह्य परजीवी विरुद्धको औषधि, धाँस, ऊन काट्ने कैची, खोर व्यवस्थापन, डिपिड टडकी र तालीमको आवश्यकता रहेको उहाँले बताउनुभयो।

कोरोनाले कालीगण्डकीमा च्याफ्टिङ ठप्प

- लक्ष्मीप्रसाद सापकोटा

पर्वत, १४ कार्तिक

कोरोना सङ्क्रमणका कारण दुई वर्षदेखि कालीगण्डकी नदीमा जलयात्रा (च्याफ्टिङ) ठप्प भएको छ। हरेक वर्षको वर्षायामपछि नदीमा वहाव घटेसँगै सुनु हुने जलयात्रा विगत दुई वर्षदेखि ठप्प भएको हो।

यो जलयात्राको पहिलो याम हो भने अर्को याम फागुदेखि जेटसम्म हुने गर्दछ। कोरोना सङ्क्रमणका कारण वर्षटकले जलयात्रा गर्नका लागि बुकिड गरे पनि एक/दुई दिनका लागि मात्र भएको उहाँको भनाइ छ।

विदेशी पर्यटक नेपाल भित्रिन नसकेकाले जलयात्रा ठप्प जस्तै बनेको उहाँको भनाइ छ। कोरोना सङ्क्रमण न्यूनीकरण हुँदै गएको र अधिकांश मुलुकमा खोपसमेत विस्तार भइसकेकाले यस वर्ष जलयात्राका लागि आउने पर्यटकको सङ्ख्या बढ्ने अवेक्षा गरिए पनि कैनू देशका पर्यटक नआएको पुनर्ले बताउनुभयो।

सलोन च्याफ्टिङ एण्ड ट्रेकिङ एस्पिडेसन कम्पनी काठमाडौंका प्रबन्ध निर्देशक देव रेमीले विदेशबाट जम्मा ५/७ प्रतिशत मात्र पर्यटक भित्रिएकाले च्याफ्टिङ व्यवसाय चौपट बनेको बताउनुभयो। पछिल्लो समय भित्रिएका पर्यटकमध्ये अधिकांस ट्रेकिङमा रहेको र उनीहरू काठमाडौं फर्किस्केपछि च्याफ्टिङको एउटा प्याकेज बनाउने तयारीमा रहेको उहाँले जानकारी दिनुभयो।

कुर्मा नगरपालिका-१ पाडिस्थित नयाँ पुल तथा मालदुड गादेखि सुरु हुने च्याफ्टिङ स्याडजा, पर्वत र गुल्मी जिल्लाको सिमानामा रहेको कालीगण्डकी '४' जलविहृत परियाजनाको जलाशयमा पुगेर टुडीगण्ड। तीन दिन लाग्ने सो जलयात्रा पर्यटकका गरिएको छ।

कुर्मा नगरपालिका-१ पाडिस्थित नयाँ पुल तथा मालदुड गादेखि सुरु हुने च्याफ्टिङ स्याडजा, पर्वत र गुल्मी जिल्लाको सिमानामा रहेको कालीगण्डकी '४' जलविहृत परियाजनाको जलाशयमा पुगेर टुडीगण्ड। तीन दिन लाग्ने सो जलयात्रा पर्यटकका गरिएको छ।

आँखा शिविरबाट ज्येष्ठ नागरिक लाभान्वित

पोखरापत्र संचाददाता

तनहुँ, १४ कार्तिक

तनहुँको व्यास नगरपालिकाले आयोजना गरेको निःशुल्क आँखा शिविरबाट करिब नै सय ज्येष्ठ नागरिक लाभान्वित भएका छन्। तीन दिनसम्म आयोजित शिविरबाट नगर क्षेत्रभित्र बसोबास गर्ने आठ सय २४ ज्येष्ठ नागरिक लाभान्वित भएका छन्।

नगरपालिकाले बिहीबाटेखि शिविरासम्म दमौलीस्थित बाल मन्दिर माध्यमिक विद्यालयमा हिमालय आँखा अस्पताल पोखराको प्राविधिक सहयोगमा आँखा शिविर आयोजना गरेको थियो। शिविरमा चार सय

५९ महिला र ८ चार सय २५ पुरुषो आँखा परीक्षण गरिएको व्यास नगरपालिकाका प्रमुख प्रशासनीय अधिकृत डिलीरीम सिदेलले जानकारी दिनुभयो।

व्यास नगरपालिका-१ का ४५ महिला र ३६ पुरुष, व्यास नगरपालिका-२ का एक सय १३ महिला र २९ पुरुष, व्यास नगरपालिका-३ का ४४ महिला र ३५ पुरुष, व्यास नगरपालिका-४ का ४५ महिला र ३५ पुरुष, व्यास नगरपालिका-५ का २८ महिला र २५ पुरुष, व्यास नगरपालिका-६ का २६ महिला र २५ पुरुष, व्यास नगरपालिका-७ का २४ महिला र २४ पुरुष, व्यास नगरपालिका-८ का ४५ महिला र ४५ पुरुष, व्यास नगरपालिका-९ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-१० का २० महिला र २० पुरुष, व्यास नगरपालिका-११ का २४ महिला र २२ पुरुष, व्यास नगरपालिका-१२ का २० महिला र २० पुरुष, व्यास नगरपालिका-१३ का २९ महिला र २९ पुरुष, व्यास नगरपालिका-१४ का १६ महिला र १७ पुरुष, व्यास नगरपालिका-१५ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-१६ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-१७ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-१८ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-१९ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-२० का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-२१ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-२२ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-२३ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-२४ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-२५ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-२६ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-२७ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-२८ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-२९ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-३० का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-३१ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-३२ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-३३ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-३४ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-३५ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-३६ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-३७ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-३८ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-३९ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-४० का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-४१ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-४२ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-४३ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-४४ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-४५ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-४६ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-४७ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-४८ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-४९ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-५० का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-५१ का २८ महिला र २८ पुरुष, व्यास नगरपालिका-५२ का २८ महिला र २८ प